

На що слід звертати уваги вчителю початкової школи у роботі з учнями.

Поради психолога.

1. Вік молодших школярів – вік загостреної чутливості!

Перший Учитель є шкільним «психологічним коконом», який може допомогти зміцнити, проявитися і *розкритися потенціалу дитини*. Важливо, щоб перший учитель давав *приклад авторитетності* (поваги, усвідомлення свого місця, емоційної компетентності та зрілості), *а не авторитарності* (тиску, емоційної оцінки та нав'язування правил).

2. Спілкування з дітьми має базуватись на повазі та довірі.

Дітям зараз тривожно(пандемія), а якщо нам тривожно – ми не вчимося.

Діти в контакті більшою мірою з вашим емоційним станом, з тим, що ви відчуваєте, *як ви говорите – а не що ви говорите*. Намагайтесь відслідковувати свій стан і бути в ресурсі, бо зараз діти потребують вашої емоційної підтримки – можливо, більше, *ніж академічних знань*.

3. Акцентуйте увагу на успіхах та реальних досягненнях дитини.

У кожній дитині всередині є «досконалий потенціал». Він часто ховається ЗА тим, що ми вважаємо «зайвим». Власне на цьому потенціалі важливо робити акцент у розвитку і вихованні. Коли ми дивимося на учня, то часто звертаємо увагу саме на його «недоліки», «ПОМИЛКИ», забуваючи про те, що за всіма цими прошарками знаходиться його істинний вищий потенціал. *Задача вчителів – допомогти дитині зберегти контакт з його потенціалом і допомогти*

зняти ті прошарки, які вже з'явилися – оцінки, переконання тощо, які від нього відділяють.

4.Важливо обережно використовувати будь-який прояв критики, так як...

- *Зошит, малюнок, будь-який авторський витвір – це продовження внутрішньої території, внутрішнього простору дитини.* Тому те, що туди привноситься «ззовні» (правки, пов'язані з діями або оцінка старанності), часто сприймається не логічно, а емоційно, іноді як вторгнення на внутрішню територію – і переноситься на самовідчуття, на ставлення до себе самого.
- У дітей розвивається схильність до так званої «шкільної тривожності» – *страху зробити будь-яку помилку.* Чим більше вчитель, батьки, сама дитина фіксуються на помилках (а не на тому, що важливо закріпити у знаннях або на тому, що вже в неї виходить), тим більшим стає страх припуститись нової помилки. У такі моменти відключається неокортекс дитини й активується рептильна частина мозку, відповідальна за реакцію на стрес (її називають «бій-біжи-замри»), – а не за сприймання нової інформації. Будь-який розвиток відбувається тільки за умови відчуття безпеки і спокою.
- *Дитині важливо отримувати досвід, тому помилятися – МОЖНА!* Ці знання сприяють розвитку особистості та розширенню меж її потенціалу. Залежно від психотипу діти по-різному поведуться: одна дитина може боятися припуститись помилки – і це призведе до невротичної напруги; інша з часом, щоб уникнути надмірної напруги, – припинить звертати увагу на помилки.
- Те, на що звертається більше уваги, активніше проявляється і несвідомо використовується. Часто діти несвідомо починають привертати до себе увагу саме «неуспішністю».

- *Кожній дитині (і дорослому) під час засвоєння нового важливо мати опору, ресурс, від якого можна відштовхуватися. Ця опора – успіх, децю вже засвоєне, те, що вже виходить.*

5. Діти 6-9 років (насправді, діти будь-якого віку, але діти цієї вікової категорії-особливо) мають потребу (окрім базових-БЕЗПЕКИ, ЛЮБОВІ, РОЗВИТКУ):

- *У відчутті належності до сім'ї, класу, групи.* На питання, які турбують дитину, важливо відповідати, ініціативу – підтримувати, успіхи і починання заохочувати.
- *У підтримці,* бо коли не отримують схвалення або стикаються з поразкою, часто відступають. *Всілякі схвалення підтримують самооцінку, стають платформою для подальшого зростання.* Але важливо, щоб ми звертали увагу на *реальні досягнення*, робили акцент на тому, що дитина сама доклала зусиль та отримала задоволення від процесу – і саме тому результат вийшов чудовий. Важливо відчувати різницю між похвалою та підтримкою. Похвала – оціночна, у ній часто звучать слова "гарний/кращий", а *підтримка робить акцент на зусиллях дитини.* Від похвали діти починають залежати – а підтримка додає їм упевненості та сил, вона важлива і приємна, але не викликає залежності.
- *У спокійному будуванні кордонів,* чіткому визначенні правил, зупинці агресії, захисті від тролінгу, проясненні ситуації.
- *У безпеці* – фізичній, емоційній, кордонів особистості.
- *У контакті з авторитетом.* Дитині цієї вікової категорії потрібен (окрім батьків) дорослий друг-наставник, тьютор. Але важливо пам'ятати, що якщо такий контакт раптово переривається або змінюється тональність, у дитини виникає відчуття, що її зрадили.

- *У довірі.* Якщо дитина раптом в особистому контакті ділиться приватною інформацією, важливо дякувати за довіру і зберігати етику довіри.
- *У контролі.* Якщо завдання є, його потрібно перевірити. Якщо правило встановлено, за його виконанням треба стежити.
- *У неупередженості.* Поганих дітей не буває – є діти, яким погано.
- *У грі, можливості грати.* Це – можливість зберегти контакт з творчим потенціалом.

6. І, нарешті, потурбуйтеся, щоб самим не вигоріти.

Діти дуже адаптивні, вони звикають до будь-якої запропонованої системи. Багато поколінь школярів виросло і стало професіоналами. Питання в тому, наскільки вони залишились у контакті зі своїм потенціалом, наскільки радісними і підтримуючими залишились їхні шкільні спогади. Шкільний час – це велика частина життя дитини, наскільки високою є її самооцінка, наскільки вона сприймає себе успішною та щасливою.

(З різних джерел)

З повагою, практичний психолог

Тетяна Шведова

